

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
25.10.2018

Sak:

Etablering av nytt virkemiddel for å fremme toppforskningsmiljøer

Innstilling til vedtak:

1. Det etableres et nytt virkemiddel, *Aurora Centres*, for å videreutvikle toppforskningsmiljøer ved UiT. Virkemiddelet skal bidra til at våre ledende fagmiljøer skal kunne posisjonere seg for å vinne fram i konkurransen om større senterdannelser, og innretningen til virkemiddelet skal være i tråd med forslaget i saksfremlegget.
2. Det bevilges årlig inntil 60 millioner kroner til virkemiddelet. Institusjons- og fakultetsnivået deler kostnadene mellom seg 50:50.
3. Rektor får fullmakt til å detaljere innretningen til virkemiddelet i samråd med organisasjonen og fullmakt til å avgjøre hvilke prosjekter som skal tildeles midler. Universitetsstyret orienteres årlig om tildelingene i *Aurora Centres*.

Bakgrunn:

Universitetsstyret fikk i møtet den 6. september framlagt en styresak som både omhandlet videreutvikling av arbeidet med de tematiske satsingsområdene og om UiT burde etablere et nytt virkemiddel for å fremme våre toppforskningsmiljøer. På bakgrunn av diskusjonen i møtet, valgte universitetsdirektøren å trekke saken slik at den kunne bli bedre forberedt til neste møte. For å gi en best mulig diskusjon av sakskomplekset, diskuteres virkemidlene for å fremme arbeidet med de tematiske satsingsområdene og våre toppforskningsmiljøer, i to separate styresaker. Denne styresaken omhandler et forslag om å etablere et virkemiddel for å fremme våre toppforskningsmiljøer sine muligheter for å lykkes i å etablere eksternt finansierte sentre.

UiTs strategi sier at *UiT skal styrke forskningsvirksomheten innen strategiens tematiske satsingsområder og forskningsmiljø som er internasjonalt ledende uavhengig av tematikk*. I tråd med dette, ønsker UiT å etablere flere toppforskningsmiljøer som har en slik faglig kvalitet og kapasitet at de kan vinne fram i konkurransen om etablering av eksternt finansierte sentre. Dette gjelder uavhengig av deres tematiske innretning. Å vinne frem i slike konkurransearenaer er viktig for å bygge enda bedre kvalitet, øke kapasiteten, bygge sterkere samarbeid med andre aktører og bygge renomme og synlighet både nasjonalt og internasjonalt. Det finnes en rekke attraktive, eksternt finansierte senterordninger som UiT ønsker at våre fagmiljøer skal vinne fram i. De viktigste av disse er Sentre for fremragende forskning (SFF)¹, Sentre for forskningsdrevet

¹ UiTs SFFer: Center for Advanced Study in Theoretical Linguistics (CASTL; 2002-2012), Centre for Theoretical and Computational Chemistry (CTCC; 2007-2017), Centre for Arctic Gas Hydrate,

innovasjon (SFI)², Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME), Sentre for fremragende utdanning (SFU)³ og K.G. Jebsensentre⁴. Konkurransen om slike sentre er meget tøff, og UiT har ikke lyktes så godt som vi ønsker i disse konkurransearenaene.

Så langt har UiT på institusjonsnivå støttet opp om satsingen mot etablering av eksternt finansierte sentre ved å støtte fagmiljøene administrativt i søknadsfasen og ved å ha en forutsigbar modell for økonomisk premiering av de miljøene som lykkes i konkurransene. UiT har også en forutsigbar økonomisk modell for hvordan institusjonen støtter overgangen etter at en senterbevilgning opphører. Forutsigbare rammer i søknadsfasen har gjort at våre søkermiljøer kan legge institusjonens bidrag inn i budsjettet til prosjektet allerede på søknadstidspunktet. Dette har lettet søknadsarbeidet og trolig styrket søknadene.

UiT har imidlertid på institusjonsnivå kun satt av relativt små midler til å forberede søkermiljøene på selve søknadsarbeidet og har ikke hatt dedikerte ordninger som gjør at fagmiljøene kan bygge strategisk forskningskapasitet i forkant av søknader om senterdannelser. Dette har vært fakultetenes ansvar. Et gjennomgående punkt i evalueringen av våre senter søknader er kritikken om mangel på forskere med kapasitet til å være prosjektledere. Mange av våre fagmiljøer har én og kanskje to meriterte forskere, og ofte gjør dette at våre fagmiljøer ikke når opp i konkurransen om forskningscentre. Det foreslås derfor at det etableres en egen ordning på institusjonsnivå som er særlig rettet mot å løfte våre ledende fagmiljøer på en slik måte at de kan nå opp i konkurransen om midler til senterdannelser.

Forslag til innretning av virkemiddelet *Aurora Centres*⁵

Innretningen til virkemiddelet *Aurora Centres* foreslås å være som følger:

- Virkemiddelet skal være rettet mot å fremme våre ledende fagmiljøer (uavhengig av tematikk) sine muligheter for å lykkes i konkurransen om å etablere eksternt finansierte sentre.
- Størrelsen på virkemiddelet settes til maksimalt 30 millioner kroner over inntil fire år (7,5 millioner kroner per år).
- Kostnadene knyttet til prosjektene deles 50:50 mellom fakultets- og institusjonsnivået. Dette sikrer god forankring i fakultetenes strategier.
- Det bevilges årlig inntil to prosjekter under ordningen. Dette vil for hele UiT gi en samlet total kostnadsramme for virkemiddelet på inntil 60 millioner kroner i året.
- Det stilles ingen krav til at det må være flere enn ett fakultet med på prosjektene. De eksisterende senterordningene stimulerer ofte til etablering av meget fokuserte sentre som stiller få krav til tverrfaglighet. Det vil derfor være uhensiktsmessig å stille krav til flerfakultære prosjekter innen dette virkemiddelet. Virkemiddelet bør imidlertid også være åpent for initiativ som er flerfakultære.
- Virkemiddelet har en forutsigbar års-syklus der (i) midlene lyses ut i en åpen, intern konkurransearena, (ii) innsendte søknader evalueres av et uavhengig, internasjonalt,

---

Environment and Climate (CAGE; 2013-2023) og Hylleraas Centre for Quantum Molecular Sciences (Hylleraas; 2017-2027).

² UiTs SFier: Information Access Disruptions (IaD; 2006-2014), Tromsø Telemedicine Laboratory (TTL; 2006-2014), Centre on Marine Bioactives & Drug Discovery (MABCENT; 2006-2014) og Centre for Integrated Remote Sensing and Forecasting for Arctic Operations (CIRFA; 2015-2023).

³ UiTs SFU: Senter for fremragende lærerutdanning (ProTed; 2012-2016).

⁴ UiTs K.G. Jebsensentre: K.G. Jebsen senter for havrett (JCLOS; 2013-2019) og K.G. Jebsen senter for tromboseforskning (TREC; 2014-2020).

⁵ UiT har tidligere etablert et karriereprogram for unge forskertalenter som heter *Aurora Outstanding*. Ved å nå kalle det nye virkemiddelet for *Aurora Centres*, kan UiT profilere karrierevirkemidler under paraplybegrepet *Aurora*.

vitenskapelig panel og (iii) to prosjekter årlig innstilles. Forutsigbarhet er noe organisasjonen etterspør og som den foreslåtte syklusen vil bidra til. Prosessen sikrer også at beslutningsprosessene blir transparente og at de beste prosjektene blir finansiert.

Når hovedinnretningen til virkemiddelet er fastsatt av universitetsstyret, vil detaljeringen av innretningen utarbeides i samråd med organisasjonen.

Universitetsdirektørens vurdering

Universitetsdirektøren mener at virkemiddelet *Aurora Centres* vil øke UiTs muligheter til å nå opp i de tøffeste eksterne konkurransearenaene for fagmiljøer. Virkemiddelet vil gi mulighet for fleksibel og god tilpasning av ressurstildelingen utfra prosjekts egenart. Siden dette vil være et virkemiddel der varigheten til prosjektene vil variere avhengig av hvilken ekstern finansieringskilde prosjektene rettes mot og hva våre ledende fagmiljøer har behov for, er fleksibilitet i ordningen viktig.

Institusjonsnivåets bidrag til finansieringen av virkemidlene (50 % av finansieringen) vil hentes fra de strategiske midlene til universitetet og fra poolen for rekrutteringsstillinger. Siden prosjektene her vil være rettet mot å løfte våre ledende fagmiljøer mot enda mer eksellent forskning/utdanning, vil imidlertid behovet for stipendiater innen denne ordningen trolig være mindre enn i mer generelle virkemidler for å løfte fagkvalitet. Universitetsdirektøren mener derfor at ordningen bør åpne for at inntil 100 % av midlene fra institusjonsnivået kan være penger hentet fra de strategiske midlene. En slik fleksibilitet vil gi miljøene mulighet til blant annet å rekruttere toppforskere som kan bidra i utviklingen av fagmiljøet og selve søknaden.

Den økonomiske konsekvensen av etableringen er at en større del av de strategiske midlene vil benyttes til dette virkemiddelet. Denne innsatsen vil gradvis fases inn over tid, og vil etter fire år innebære at omtrent 30 millioner kroner av de strategiske midlene vil være øremerket til arbeidet med å bygge toppmiljøer ved UiT. Samlet vil da de fleste av de strategiske midlene som er avsatt til forskning om fire år gå til bygging av toppmiljøer, premiering av søknadsinitiativ som lykkes på eksterne arenaer og til de tematiske satsingene (forutsetter beslutning i den parallelle styresaken).

Universitetsdirektøren mener at universitetsstyret bør fastsette både hovedinnretningen og de økonomiske rammene til virkemiddelet *Aurora Centres*, og at rektor på fullmakt fra universitetsstyret, bør detaljere innretningen til virkemiddelet i samråd med organisasjonen og bestemme hvilke prosjekter som skal tildeles midler. Universitetsstyret bør årlig orienteres om tildelingene i *Aurora Centres*.

Jørgen Fossland
universitetsdirektør

Pål Vegar Storeheier
forskningsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Pål Vegar Storeheier